

Европейски съюз

УТВЪРДИЛ:

17.4.2024 г.

Х Г.Симеонова

Галина Симеонова

Ръководител на УО на ПОС 2021-2027 г.

Signed by: GALINA SIMEONOVA SIMEONOVA

МИНИСТЕРСТВО НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ

Главна дирекция „Оперативна програма Околна среда“

Европейски фонд за регионално развитие на ЕС

УСЛОВИЯ ЗА КАНДИДАТСТВАНЕ

по процедура чрез подбор на проектни предложения

№ BG16FFPR002-3.015

**„Изпълнение на мерки 28 и 61 от
Националната рамка за приоритетни действия
за НАТУРА 2000 - 2“**

по Приоритет 3 „Биологично разнообразие“
на Програма „Околна среда“ 2021-2027 г.

1. Наименование на програмата:

Програма „Околна среда” 2021-2027 г. (ПОС 2021-2027 г.)

2. Наименование на приоритета и специфичната цел:

Приоритет „Биологично разнообразие“, Специфична цел: RSO 2.7 „Подобряване на защитата и опазването на природата, биологичното разнообразие и екологосъобразната инфраструктура, включително в градските райони, и намаляване на всички форми на замърсяване“.

3. Наименование на процедурата:

BG16FFPR002-3.015 „Изпълнение на мерки 28 и 61 от Националната рамка за приоритетни действия за НАТУРА 2000-2“

4. Измерения по кодове:

Област на интервенция – 078

Форма на финансиране – 01

Териториален механизъм ЕФСУ – 33

Равенство между половете ЕФСУ – 003

Стопанска дейност – 24

5. Териториален обхват:

Проектите по процедурата следва да бъдат изпълнени на територията на Република България в рамките на следните защитени зони по Директивата за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна, част от мрежата Натура 2000: BG0000134, BG0000209, BG0000443, BG0000494, BG0000495, BG0000496, BG0000626, BG0001030, BG0001031, BG0001032, BG0001389.

В защитени зони BG0000494, BG0000496, BG0001389, BG0000626, BG0000134 е приложимо изпълнение на мярка 28, която съгласно Националната рамка за приоритетни действия за НАТУРА 2000 (НРПД) не е обвързана с конкретна целева площ в хектари.

В защитени зони BG0000209, BG0000494, BG0000495, BG0001030, BG0000443, BG0001032, BG0001031 е приложимо изпълнение на мярка 61, която съгласно НРПД (по експертна оценка за периода 2021-2027 г.) следва да се приложи на площ от 400 хектара, от които 120 хектара попадат в Югозападен район за планиране (ЮЗРП).

6. Цели на предоставяната безвъзмездна финансова помощ по процедурата и очаквани резултати:

Целта на процедурата е подобряване на природозащитното състояние на:

- типове природни местообитания във влажни зони и сладководни типове природни местообитания (7140, 7220, 7230) чрез регулиране на достъпа на животни до влажните зони, с цел избягване на еутрофикация и утъпкване на типовете природни местообитания (мярка 28 от НРПД) и
- сладководни типове природни местообитания (3130, 3150, 3160, 3260) чрез ограничаване на пашата (мярка 61 от НРПД).

Очаквани резултати:

В резултат от изпълнението на мерките по процедурата се очаква да се подобри природозащитното състояние на целевите типове природни местообитания, като бъдат премахнати негативни влияния и заплахи върху тях, свързани с наличието на пашуващи в непосредствена близост животни.

7. Индикатори (показатели)¹:

Кандидатът включва в проектното си предложение индикатори, както следва:

Приложим индикатор за дейности в изпълнение на мярка 28:

1. Индикатор за резултат (показател за резултат):

Местообитания с подобрен природозащитен статус (или с тенденция за подобряване):

- Целева стойност за региона в преход – %;
- Целева стойност за по-слабо развитите региони – %

Като базова стойност кандидатът посочва „0“, а като целева – подобрените оценки в % (процентно) изражение, изчислени по Указанията за изчисление на целевата стойност на индикаторите (Приложение № 3 към условията за кандидатстване).

Приложим индикатор за дейности в изпълнение на мярка 61:

2. Индикатор за изпълнение (показател за краен продукт):

Площ на защитените зони по „Натура 2000“, обхванати от мерки за опазване и възстановяване - ха

- Целева стойност за региона в преход – ха;
- Целева стойност за по-слабо развитите региони – ха.

Като базова стойност кандидатът посочва „0“, а като целева – площта, в рамките на която ще се интервенира по проекта. При подаване на проектното предложение се представя информация за изчислението на целевата площ на интервенции – описателна част и геореферирани данни.

Ако проектът предвижда дейности в изпълнение и на двете мерки – 28 и 61, се включват задължително и двата индикатора - **Местообитания с подобрен природозащитен статус (или с тенденция за подобряване) (%)** и **Площ на защитените зони по „Натура 2000“, обхванати от мерки за опазване и възстановяване – ха.**

8. Общ размер на безвъзмездната финансова помощ по процедурата и разпределение по категория региони (ако е приложимо):

Дейностите по настоящата процедура се подпомагат финансово от Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР) и с национални средства. Общият размер на средствата, които

¹ Посочват се конкретни изисквания към индикаторите по процедурата, вкл. индикатори, които следва задължително да бъдат включени в проектните предложения, в случай че има такива.

могат да бъдат предоставени по процедурата е 1 611 604,00 лв. (един милион шестстотин и единадесет хиляди шестстотин и четири лева), от които:

- за региона в преход (ЮЗРП) – до 483 480,00 лв. (четиристотин осемдесет и три хиляди, четиристотин и осемдесет лева);
- за по-слабо развитите региони (ЮЦРП, ЮИРП, СИРП, СЦРП, СЗРП) – 1 128 124,00 лв. (един милион сто двадесет и осем хиляди сто двадесет и четири лева).

9. Минимален (ако е приложимо) и максимален размер на безвъзмездната финансова помощ за конкретен проект:

По процедурата не е предвиден минимален размер на безвъзмездната финансова помощ (БФП) за конкретен проект.

Максималният размер на БФП за проект се определя от заложената целева площ по проектното предложение, умножена по цената на хектар – 3 911,66 лв., посочена в раздел 14.3, т. 3 от настоящите условия.

Управляващият орган на програмата си запазва правото да не предостави изцяло посочената сума, в случай че проектните предложения не отговарят на изискванията на условията за кандидатстване, както и в случай че предвидените за изпълнение дейности изискват по-малък финансов ресурс.

Посоченият общ размер на безвъзмездната финансова помощ (БФП) по процедурата може да бъде увеличаван при наличие на финансов ресурс по приоритета, без изменение на условията за кандидатстване.

10. Процент на съфинансиране²:

Процентът на съфинансиране на БФП по процедурата е както следва:

Финансиране за региона в преход:

- средства от Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР) в размер на 70% - до 338 436,00 лева (триста тридесет и осем хиляди четиристотин тридесет и шест лева) и
- национално съфинансиране в размер на 30% - до 145 044,00 лева (сто четиридесет и пет хиляди и четиридесет и четири лева).

Финансиране за по-слабо развитите региони:

- средства от Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР) в размер на 85% - до 958 905,40 лева (деветстотин петдесет и осем хиляди деветстотин и пет лева и четиридесет стотинки) и
- национално съфинансиране в размер на 15% - до 169 218,60 лева (сто шестдесет и девет хиляди двеста и осемнадесет лева и шестдесет стотинки).

Допустимо е съфинансиране (собствено участие) от страна на кандидата, вкл. и на неговия партньор, ако има такъв, без ограничение на неговия дял. По процедурата няма да бъдат финансирани проекти, които генерират приходи.

11. Допустими кандидати:

Структури на/към Министерство на околната среда и водите (МОСВ)/Министерство на земеделието и храните, общини, областни администрации, юридически лица с нестопанска

² Посочва се процентът на безвъзмездната финансова помощ (европейско и национално съфинансиране) и на съфинансирането от страна на бенефициентите (ако е приложимо).

цел, научни институти, природонаучни музеи (към БАН и към Министерство на културата) и висши учебни заведения.

За да бъде оценен кандидат като допустим по настоящата процедура:

1. Кандидатите/партньорите - научни институти следва да имат основен предмет на дейност, свързан със защита/опазване на околната среда, респективно някое от следните професионални направления: „Биологически науки“, „Науки за земята“, „Растениевъдство“, „Растителна защита“, „Горско стопанство“.
2. Кандидатът природонаучен музей трябва да бъде с определени функции, свързани със защита/опазване на околната среда.
3. Кандидатът ЮЛНЦ следва да е извършвал дейност за финансова година 2022 и/или 2023 г. – представят се ОПР и/или счетоводен баланс, от които по отношение на текуща печалба/загуба, стойност на собствения капитал и стойност на актива в баланса е видно, че кандидатът/партньорът са извършвали дейност, както и по отношение на приходите и разходите в ОПР да е налице число, различно от 0.
4. Кандидатите ЮЛНЦ следва да са вписани в регистъра на юридическите лица с нестопанска цел/регистър БУЛСТАТ най-малко 18 месеца, предхождащи месеца, в който е подадено проектното предложение; същите да са определени за извършване на общественополезна дейност по смисъла на Закона за юридическите лица с нестопанска цел (ЗЮЛНЦ), като в устава/учредителния акт следва да са налице текстове, от които да е видно, че поне една от целите на организацията е свързана със защита/опазване на околната среда. Не са допустими кандидати, които не са пререгистрирани по реда на ЗЮЛНЦ (изм. ДВ. бр.107 от 18 Декември 2020 г.).
5. За кандидатите ЮЛНЦ, научни институти, природонаучни музеи и висши училища, стопанската и нестопанската им дейност, разходите и финансирането им, следва да са ясно разделени. Подобни доказателствени документи могат да бъдат счетоводна политика или извлечение от нея, индивидуален сметкоплан, баланс, отчет за приходите и разходите, копия от приходни касови ордери, извлечения от банкови сметки, от касова наличност и др., като няма ограничение по отношение на техния брой.
6. Кандидатите/партньорите – научни институти, природонаучни музеи и висши училища трябва да са вписани в Регистъра за научната дейност в Република България, поддържан от Министерството на образованието и науката, като в допълнение кандидатът/партньорът – висше училище следва да бъде акредитиран от Националната агенция за оценяване и акредитация.
7. Допустими за изпълнение на научни дейности (ако е приложимо) са кандидати, които представляват „научноизследователски организации“ по смисъла на т. 16, буква „щ“, „ее“ от Рамката за държавна помощ за научни изследвания, развитие и иновации (2022/С 414/01) (Рамката). Съгласно цитираната разпоредба, „организация за научни изследвания и разпространение на знания“ или „научноизследователска организация“ означава субект (като например университети или научноизследователски институти, агенции за технологичен трансфер, иновационни посредници, ориентирани към изследователска дейност физически или виртуални организации за сътрудничество), независимо от неговия правен статут (дали е учреден съгласно публичното или частното право) или начин на финансиране:
 - а) чиято основна цел е да извършва независими фундаментални научни изследвания, индустриални научни изследвания или експериментално развитие или да разпространява в широк мащаб резултатите от тези дейности посредством преподаване, публикации или трансфер на знания;

б) когато тези субекти упражняват също така и стопански дейности, финансирането, разходите и приходите от тези стопански дейности трябва да се отчитат отделно;

в) предприятия, които могат да окажат решаващо влияние върху такъв субект, например в качеството на акционери или членове, не могат да се ползват от преференциален достъп до постигнатите от него резултати.

Изискването по буква „а“ се доказва за кандидатите и партньорите чрез:

- Акт за създаване и устройствен правилник, друг правилник за устройството и/или дейността, устав или други правила, уреждащи осъществяваните дейности от кандидата/партньора и начина на финансирането им;

- Документ, удостоверяващ че съответната научна организация е вписана в Регистъра за научната дейност в Република България, поддържан от Министерството на образованието и науката.

Изискването по буква „б“ се доказва от кандидатите и партньорите чрез представянето на следните документи:

- Действащи към датата на кандидатстване счетоводна политика или извлечение от нея, от които да е видно, че разделението на икономическите от неикономическите дейности е осигурено към датата на кандидатстване, индивидуален сметкоплан, годишен финансов отчет, вкл. баланс и отчет за приходите и разходите и/или др.

Изискването по буква „в“ се доказва от кандидатите и партньорите чрез представянето на документите за доказване на изискването по буква „а“.

12. Допустими партньори (ако е приложимо):

Партньорството по настоящата процедура е допустимо, но не е задължително.

Допустими партньори по процедурата по смисъла на параграф 1, т. 5 от Допълнителните разпоредби на ПМС № 23/2023 г. са:

Структури на/към МОСВ/Министерство на земеделието и храните, общини, областни администрации, юридически лица с нестопанска цел, научни институти, природонаучни музеи (към БАН и към Министерство на културата) и висши учебни заведения.

В случай на партньорство, разходите, извършени от партньора в хода на подготовката и изпълнението на проекта, са допустими за финансиране при същите условия, които се прилагат по отношение на кандидата.

За да бъде оценен като допустим един партньор, следва да бъдат изпълнени следните изисквания и условия:

1. Партньорът следва да удовлетворява всички изисквания и условия, които се отнасят за кандидата и са посочени в Раздел 11 „Допустими кандидати“ от условията за кандидатстване.

2. Партньорствата по настоящата процедура не е необходимо да бъдат регистрирани в съда. На етапа на кандидатстване трябва да се представи подписано споразумение между кандидата и партньора, в което се уреждат ясно най-малко:

- правата и задълженията между страните във връзка с подаването на проектното предложение и изпълнението на дейностите по проекта;

- определянето на конкретните финансови ангажименти на всяка от страните във връзка с изпълнението на проекта и по отношение на исканата БФП, в т.ч. собственото участие

(собствен принос); ясно разпределение на отговорностите при евентуално налагане на финансови корекции на бенефициента, включително във връзка с дейността на партньора³;

- стратегията за възлагане на обществени поръчки, вкл. ако е приложимо, съвместно възлагане на обществени поръчки/ процедури за избор на изпълнител по проекта, как ще бъдат подготвяни и провеждани съответните процедури;
- реда за възстановяване на сумите на партньора след извършени разплащания по проекта от Управляващия орган.

13. Дейности, допустими за финансиране:

Дейностите, предвидени за изпълнение и съответните разходи в рамките на проектното предложение, следва да съответстват на принципа на ефективност и ефикасност, да са с нестопански характер, да водят до постигането на целите на процедурата и на Приоритет „Биологично разнообразие“ на ПОС 2021-2027 г., да са в съответствие с принципа за „ненанасяне на значителни вреди“, с принципите за равнопоставеност между половете и осигуряване на равни възможности за всички.

За териториите, обект на интервенция, в етапа на подготовка на проекта кандидатът трябва да осигури получено съгласие от собствениците за извършване на дейности в рамките на тези имоти, след което да се подаде уведомление по реда на екологичното законодателство до компетентния орган.

При стартиране изпълнението на дейности по процедурата преди сключване на АДБФП следва да се изпълняват мерките за видимост, прозрачност и комуникация, заложи в Дял IV, глава III „Видимост, прозрачност и комуникация“ на Регламент (ЕС) 2021/1060.

Кандидат може да подаде само едно проектно предложение, дефинирано на ниво „защитена зона“ или на ниво „тип природно местообитание“:

1. На ниво „защитена зона“ всеки проект трябва да обхване всички целеви мерки и свързаните с тях типове природни местообитания в целевата защитена зона, т.е.:

- трябва да включва най-малко 1 защитена зона;
- трябва да включва всички приложими мерки (28 и 61 от НРПД) за целевата зона;
- трябва да включва всички типове природни местообитания, за които в НРПД е посочено, е съответната мярка (28 или 61) следва да се изпълни.

Всеки кандидат може да включи в проектното си предложение и повече от една защитена зона при спазване на горепосочените изисквания, за което ще получи повече точки съгласно критерий 2 на етап „Техническа и финансова оценка“.

2. На ниво „тип природно местообитание“ всеки проект трябва да обхване всички мерки във всички защитени зони за целевия тип природно местообитание, т.е.:

³ Кандидатите за бенефициенти следва да имат предвид, че носят отговорност за изпълнение на договора за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ в съответствие със закона и условията за изпълнение, като при наличие на някое от основанията по чл. 70, ал. 1 от ЗУСФСУ, финансовата подкрепа може да бъде отменена изцяло или частично чрез извършване на финансова корекция спрямо бенефициента, включително във връзка с дейността на партньора по проекта.

- трябва да включва най-малко 1 тип природно местообитание;
- трябва да включва всички приложими мерки (28 и 61 от НРПД) за целевия тип природно местообитание;
- трябва да включва всички защитени зони, в които съгласно НРПД съответната мярка (28 или 61) следва да се изпълни.

Всеки кандидат може да включи в проектното си предложение и повече от един тип природно местообитание при спазване на горепосочените изисквания, за което ще получи повече точки съгласно критерий 2 на етап „Техническа и финансова оценка“.

Допустими за финансиране са следните дейности, които кандидатът описва и обосновава в проектното предложение:

13.1. Дейности за подготовка на проектното предложение - дейности по изготвяне на проектно предложение, вкл. експертни и технически анализи и проучвания (в това число теренни проучвания), необходими за написване и планиране на проектното предложение. Експертните и технически анализи и проучвания не трябва да са самоцелни, а да осигуряват информация, без която е невъзможно да се подготви проектно предложение.

13.2. Основни дейности – дейности в изпълнение на мерки 28 и 61 от НРПД 2021-2027 г. (<https://natura2000.egov.bg/EsriBg.Natura.Public.Web.App/Home/CmsDocument/3115>), както следва:

- **Мярка 28** от НРПД 2021-2027 г. е свързана с подобряване на природозащитното състояние на типове природни местообитания във влажни зони чрез регулиране на достъпа на животни до влажните зони. Примерните дейности са свързани с изграждане на огради от естествени материали или поставяне на електропастири с цел ограничаване на достъпа на животните на 50 м. от брега на влажните зони.

- **Мярка 61** от НРПД 2021-2027 г. е свързана с подобряване на природозащитното състояние на сладководни типове природни местообитания чрез ограничаване на пашата, като примерни дейности са поставяне на информационни табели, прегради и др. (за територията на националните паркове се поставят електропастири).

При изпълнението на консервационни дейности бенефициентите генерират пространствени компоненти, картен материал в цифров вид, както и пространствени данни в цифров вид (ГИС). Изискванията към картния материал и пространствените данни са: картният материал да бъде в мащаб, позволяващ разчитане на детайлите, представени в съответната карта; за пространствените данни, които се представят в цифров вид - геобаза данни с метаданни или ESRI *.shp (ESRI shape file), в проекционна координатна система WGS84/UTM зона 35N и/или в официалната за страната система, при спазване на следната структура:

- геобаза/пакет от използваните изходни данни, които не са публично достъпни и/или не са в информационната система на НАТУРА 2000;
- геобаза/пакет от данни от проведените дейности на терен - GPS трак и точки с регистрации; полеви формуляри; снимков материал;
- геобаза/пакет от данни от крайни продукти, получени от извършените анализи и обобщения. Всички данни за местообитанията, които се набират и анализират за целите на дейностите по проектите, както и посочените пространствени данни със съответните метаданни, се предоставят при подаване на пакет отчетни документи, като същите стават собственост на Министерството на околната среда и водите. Бенефициентът следва при

приключване на дейностите по проекта да представи експертно становище от специалист в областта на опазване на биологичното разнообразие, съгл. Приложение № 2 „Писмени доказателства“, които бенефициентите прилагат към искането за извършване на плащане към „условията за изпълнение“.

Кандидатът, преди подаване на проекта, следва да изиска съгласие от собствениците за извършване на дейности в рамките на съответните целеви имоти, попадащи в обхвата на проекта, след което да подаде уведомление по реда на екологичното законодателство до компетентния орган. При кандидатстване той следва да представи краен акт – решение на съответния компетентен орган от съгласуване по реда на екологичното законодателство за планираните дейности.

13.3. . Организация и управление на проекта, видимост, прозрачност и комуникация и подготовка на документация за възлагане на обществени поръчки..

13.3.1. Организация и управление - Дейността по организация и управление на проекта включва организиране и обезпечаване работата на екипа за управление на проекта (възнаграждения, осигуровки и командировъчни разходи), осигуряване на необходимите консумативи, материали и оборудване за администриране на проекта.

Всеки бенефициент е пряко отговорен за управлението на проекта и осигуряване качествено изпълнение на заложените дейности. Той следва да предвиди достатъчно механизми за взаимодействие между членовете на екипа за управление на проекта при изпълнение на задачите и отчитане на работата, с цел осигуряване на вътрешна оценка и контрол, както и за мониторинг на напредъка по проекта и предприемането на корективни мерки, при необходимост.

Членовете на екипа могат да бъдат вътрешни за организацията служители, както и външни експерти, на които е възложено изпълнение на дейностите по организация и управление по реда на ЗОП или на глава четвърта от Закона за управление на средствата от Европейските фондове при споделено управление (ЗУСЕФСУ). Това следва да бъде изрично упоменато в проектното предложение.

Ръководителят на проекта не може да съвместява функциите на ръководител с тези на член на екипа за управление на проекта. Ръководителят на бенефициента/представляващият бенефициента не може да взема участие в управлението на проекта.

Всеки кандидат следва да осигури ясна организационна структура за управление на проекта, в която са включени ръководител на проекта и членове с посочени задачи и изисквания за необходимата квалификация и отговорности на всеки отделен член. Членовете на екипа за управление следва да покриват функции като подготовка на документите, необходими за извършване на плащания и за верификация на разходите, мониторинг и докладване, изпълнение на мерки за видимост, прозрачност и комуникация, съхранение на документите по проекта, както и функции по координация на дейностите по проекта. Членове на екипа за управление могат да съвместяват различни функции, с изключение на такива, при които едната от съвместяваните позиции е с контролни функции спрямо другата.

Предвидената организационна структура следва да гарантира разделение на функциите в екипа, като не е допустимо смесване и припокриване на функциите и задачите, както между отделните членове в екипа за управление, така и с външни изпълнители по проекта.

13.3.2. Видимост, прозрачност и комуникация.

Предвидените мерки за видимост, прозрачност и комуникация трябва да отговарят на условията и изискванията, описани в Дял IV, глава III „Видимост, прозрачност и

комуникация“ на Рег-ламент (ЕС) 2021/1060. В тази връзка, конкретният бенефициент има задължение при дейностите за комуникация, видимост и прозрачност да указва произхода на финансирането чрез поставяне на емблемата на ЕС в съответствие с посочените технически характеристики съгласно чл. 47 и Приложение IX от Регламент (ЕС) 2021/1060, налични на следния линк: https://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/logos_downloadcenter/. Правилата на ЕК за комуникация и видимост за периода 2021-2027 г., логото на Програма „Околна среда“ 2021-2027 г. и примерна бланка могат да бъдат изтеглени от следния линк: <https://www.eufunds.bg/bg/opos/term/414>.

При изпълнение на дейностите за видимост, прозрачност и комуникация съгласно чл. 50 от Регламент (ЕС) 2021/1060 конкретният бенефициент следва:

- да публикува на уебсайта си, и на сайтове в социални медии, кратко описание на проекта, пропорционално на равнището на подкрепата, неговите цели и резултати, като откроява финансовата подкрепа от Съюза;
- да включва по видим начин текст, подчертаващ подкрепата от Съюза, в документите и комуникационните материали, свързани с изпълнението на проекта и предназначени за обществеността или за участниците;
- да поставя устойчиви табели или табла, ясно видими за обществеността, на които се откроява емблемата на Съюза в съответствие с техническите характеристики, посочени в приложение IX, веднага щом започне физическото изпълнение на проекта, включващи физически инвестиции, или инсталирането на закупеното оборудване, с общ размер на разходите над 500 000 евро.

Следва да се има предвид, че Управляващият орган на ПОС 2021-2027 г. не съгласува мерките за видимост, прозрачност и комуникация по време на изпълнението на проекта, а единствено следи за тяхното прилагане.

Съгласно чл. 49, пар. 6 от Регламент (ЕС) 2021/1060, във връзка с чл. 22, ал.2 от условията за изпълнение, бенефициентите предоставят при поискване на институциите, органите, службите и агенциите на ЕС материалите за осигуряване на комуникация и видимост, като предоставят на ЕС безвъзмезден, неизключителен и неотменим лиценз за използването на тези материали и всички вече съществуващи права, свързани с тях, съгласно приложение IX от същия Регламент.

13.3.3. Подготовка на документация за възлагане на обществени поръчки.

Към датата на кандидатстване за всички дейности (които се предвижда да бъдат реализирани от външен изпълнител, с изключение на тези по т. 13.3.1 и т. 13.3.2) трябва да бъдат обявени обществените поръчки по реда на ЗОП или да са публикувани публичните покани по реда на глава четвърта от ЗУСЕФСУ (съгласно нормативната уредба, приложима за съответния бенефициент в качеството му на възложител).

13.3.4. Постигане на съответствие с екологичното законодателство.

За целите на настоящата процедура чрез подбор се изисква на етапа на кандидатстване да бъдат издадени и да се представят крайни актове по реда на екологичното законодателство – Решения на компетентен орган от съгласуване по реда на екологичното законодателство за планираните дейности.

Предвид факта, че по процедурата не се подкрепя изграждане на инфраструктура с очаквана продължителност (жизнен цикъл) над 5 години, а резултатите и активите, които се придобиват в резултат от изпълнението на дейностите също са с очаквана продължителност (жизнен цикъл) по-малка от 5 години, разпоредбите на чл. 73, пар. 2, буква й) от Регламент (ЕС) 2021/1060 не са приложими за проектните предложения.

13.4. Видове недопустими дейности

- дейности извън обхвата на мерки 28 и 61 от НРПД;
- разработване/актуализиране на планове за управление на защитени зони, защитени територии, планове за действие за видове;
- дейности за одит на проекта;
- всякакви дейности от търговски и/или друг характер, генериращи печалба за кандидата и/или партньорите;
- дейности, извършени в нарушение на правилата за държавни помощи;
- дейности, свързани с закупуване на дълготрайни материални активи - втора употреба;
- дейности, за изпълнението на които вече е било предоставено финансиране със средства от Европейските фондове за споделено управление (ЕФСУ) или чрез други фондове и инструменти на Европейския съюз, както и с други публични средства, различни от тези на бенефициента;;
- други дейности, извън обхвата на процедурата и непопадащи в обхвата на Регламент (ЕС) 2021/1058 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2021 година относно Европейския фонд за регионално развитие и относно Кохезионния фонд;
- дейности, които са били част от операция, подлежаща на преместване съгласно член 66 от Регламент (ЕС) 2021/1060, или които биха представлявали прехвърляне на производствена дейност в съответствие с член 65, параграф 1, буква „а“ от Регламент (ЕС) 2021/1060;
- операции, които са физически завършени или изцяло осъществени преди подаването на Формуляра за кандидатстване от бенефициента, независимо дали всички свързани плащания са извършени от него.

14. Категории разходи, допустими за финансиране⁴:

Разходите в рамките на проектното предложение, следва да са обосновани и да отговарят на принципа на добро финансово управление, по-специално от гледна точка на икономичността и ефикасността, да са с нестопански характер, да водят до постигането на целите на процедурата. Бюджетът на проекта представлява както предварителна оценка на очакваните разходи, така и максимален размер на допустимите разходи. Допустимостта на разходите се основава на европейското и българското законодателство, следва да се базира на нормативно определени размери или на реални пазарни цени и да е в съответствие с предвижданите за финансиране дейности.

Управляващият орган има право да увеличава одобрения в проектното предложение бюджет по реда на глава шеста от Условието за изпълнение по настоящата процедура.

14.1. Нормативна уредба

Разходите, допустими за финансиране в рамките на настоящата процедура, трябва да отговарят на разпоредбите на:

- Регламент (ЕС) 2021/1060 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2021 година за установяване на общоприложимите разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд плюс, Кохезионния фонд, Фонда за справедлив преход и Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури, както и на финансовите правила за тях и за фонд „Убежище, миграция и интеграция“, фонд „Вътрешна сигурност“ и Инструмента за финансова подкрепа за управлението на границите и визовата политика;

⁴ В случай че е приложимо, се посочват и недопустими разходи, както и съответната информация съгласно изискванията на чл. 59, ал. 2 от ЗУСЕФСУ.

- Регламент (ЕС) 2021/1058 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2021 година относно Европейския фонд за регионално развитие и относно Кохезионния фонд;
- Регламент (ЕС, Евратом) 2018/1046 на Европейския парламент и на Съвета от 18 юли 2018 година за финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза, за изменение на регламенти (ЕС) № 1296/2013, (ЕС) № 1301/2013, (ЕС) № 1303/2013, (ЕС) № 1304/2013, (ЕС) № 1309/2013, (ЕС) № 1316/2013, (ЕС) № 223/2014 и (ЕС) № 283/2014 и на Решение № 541/2014/ЕС и за отмяна на Регламент (ЕС, Евратом) № 966/2012;
- ЗУСЕФСУ;
- Постановление на МС № 86 от 1 юни 2023 г. за определяне на национални правила за допустимост на разходите по програмите, финансирани от Европейските фондове при споделено управление, за програмен период 2021 – 2027 г. (ПМС № 86/01.06.2023 г.);
- ПМС № 23 от 13 февруари 2023 г. за определяне на детайлни правила за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по програмите, финансирани от Европейските фондове при споделено управление за програмен период 2021 – 2027 г.;
- Наредба № Н-5 от 29 декември 2022 г. за определяне на правилата за извършване на плащания, за верификация и счетоводно отчитане на разходите, за възстановяване и отписване на неправомерни разходи и за осчетоводяване, както и сроковете и правилата за приключване на счетоводната година по програмите;
- Указания на министъра на финансите – приложение 6 към Условието за изпълнение.
- Закон за обществените поръчки и подзаконовите нормативни актове по прилагането му.
- ПМС № 4 от 11.01.2024 г. за определяне на правилата за разглеждане и оценяване на оферти и сключването на договорите в процедурата за избор с публична покана от бенефициенти на безвъзмездна финансова помощ от Европейските фондове при споделено управление..

14.2. Общи условия за допустимост на разходите по процедурата

Бюджетът на проектното предложение трябва да съдържа както разходи, които кандидатите смятат да извършат след одобрението на проектното предложение, така и такива, които те вече са направили преди подаването му във връзка с изпълнението на дейности по проекта, които са извършени в срока на допустимост на разходите (1 януари 2021 г. и 31 декември 2029 г.) и които не са финансирани със средства от ЕФСУ или чрез други инструменти на ЕС при съобразяване на чл. 64 от Регламент (ЕС) 2021/1060.

Разходите по процедурата се считат за допустими, ако са налице условията за допустимост на разходите, определени в чл. 57, ал. 1 от ЗУСЕФСУ.

Допустимите разходи следва да се отнасят за дейности, попадащи в обхвата на подкрепата, оказвана от ЕФРР, в съответствие с Регламент (ЕС) 2021/1058.

По отношение на разходите, за които в нормативната уредба и настоящите Условия за кандидатстване са предвидени ограничения в размера/стойността им, допустима за финансиране е частта от съответния разход до размера на ограниченията, съответно до определената стойност. Процентните ограничения се прилагат както за определяне размера на допустимите разходи за финансиране по бюджета на етап оценка, така и върху реално

извършените, разплатени, верифицирани и сертифицирани разходи при реалното изпълнение на проекта.

По отношение на непреките разходи по проекта (които включват разходите за организация и управление на проекта, за видимост, прозрачност и комуникация и за подготовка на документация за възлагане на обществени поръчки), независимо дали организацията и управлението се възлагат изцяло на външен за бенефициента изпълнител или екипът за управление на проекта е сформирани единствено от служители на бенефициента (или е смесен – служители на бенефициента и външни за него лица, избрани в съответствие с националното законодателство), БФП се предоставя само под формата по чл. 55, ал. 1, т. 4 от ЗУСЕФСУ (финансиране с единна ставка, определено чрез прилагане на процент към една или няколко определени категории разходи).

В рамките на настоящата процедура единната ставка по чл. 55, ал. 1, т. 4 от ЗУСЕФСУ е в процентни ограничения, посочени в утвърдената Актуализирана методология за определяне на размерите на единна ставка за финансиране на дейности за организация и управление на проекти по ОПОС 2014 - 2020 г., съфинансирани от Европейските структурни фондове и Кохезионния фонд (Методологията за опростени разходи) и при спазване на Националната методология за определяне на размерите на единна ставка за финансиране на дейности за организация и управление на проекти, съфинансирани от Европейските структурни и инвестиционни фондове (Националната методология за опростени разходи). Резюме на Методологията за опростените разходи е публикувано на Единния информационен портал на Европейските структурни и инвестиционни фондове (<https://www.eufunds.bg/bg>), в секция „Оперативна програма „Околна среда“, раздел Документи/„Наръчници, ръководства, правила“.

Използването на единна ставка по чл. 55, ал. 1, т. 4 от ЗУСЕФСУ не освобождава бенефициентите от задълженията им при изпълнението на всички дейности, включени в техните проекти, да спазват приложимото европейско и национално законодателство.

14.3. Предвидени ограничения в размера/стойността на проектните предложения, вкл. за определени категории разходи:

1. Средствата за ЮЗРП по всички проектни предложения по настоящата процедура не могат да надвишават сумарно 483 480,00 лв.;
2. Средствата, които сумарно могат да се предоставят за проектни предложения в изпълнение на мярка 28 от НРПД, са в размер до 46 939,92 лева, а в изпълнение на мярка 61 от НРПД – до 1 564 664,00 лева.
3. Разходите по проекта са в размер до 3 911,66 лв./ха общо за преките (подготвителни и основни дейности) и непреките разходи. Тази стойност се базира на въведеното от НРПД ограничение от 2 000 евро/ха по мярка 61. Предвид сходния характер на дейностите в изпълнение на двете мерки – 28 и 61, се прилага ограничение и за мярка 28.
4. Непреките разходи – за организация и управление, комуникация и видимост и разработване на тръжни документи по реда на чл. 55, ал. 1, т. 4 от ЗУСЕФСУ са в размера на ограниченията, заложили в Актуализираната методологията за определяне на размерите на единна ставка за финансиране на непреки разходи по проекти по ПОС 2021-2027 г., както следва:
 - за проекти със стойност на БФП под 400 000 лв. – 14,00%;
 - за проекти със стойност на БФП от 400 001 - 1 000 000 лв. – 10,00%;
 - за проекти със стойност на БФП от 1 000 001 - 2 500 000 лв. – 9,00%;

Процентът на единната ставка се прилага към допустимите преки разходи по проекта, финансирани от БФП. Всеки кандидат следва да посочи приложимия процент на единната

ставка за непреките разходи по проекта, закръглен с точност до втория знак след десетичната запетая.

Кандидатът следва да има предвид, че разходите за организация и управление и за видимост, прозрачност и комуникация и подготовка на документация за възлагане на обществени поръчки зависят от постигането на резултатите от проекта, измерими със съответните индикатори, заложи в проектното предложение.

14.4. Допустими за финансиране разходи

Следните категории разходи са допустими за финансиране по процедурата:

I. РАЗХОДИ ЗА СМР (СТРОИТЕЛНО-МОНТАЖНИ РАБОТИ)

II. РАЗХОДИ ЗА МАТЕРИАЛНИ АКТИВИ

III. РАЗХОДИ ЗА УСЛУГИ

IV. РАЗХОДИ ЗА ТАКСИ, вкл. свързани с процедурите по екологично законодателство

V. РАЗХОДИ ЗА МАТЕРИАЛИ

VI. РАЗХОДИ ЗА ПЕРСОНАЛ

VII. НЕПРЕКИ РАЗХОДИ - разходи за организация и управление, за видимост, прозрачност и комуникация и подготовка на документация за възлагане на обществени поръчки, при прилагане на чл. 55, ал. 1, т. 4 от ЗУСЕФСУ. Сумата на допустимите непреки разходи следва да бъде изчислена като към сбора на всички допустими разходи бъде приложен съответният процент на единна ставка за разходите за: 1) организация и управление, 2) видимост, прозрачност и комуникация и 3) подготовка на документация за възлагане на обществени поръчки, в съответствие с Методологията за определяне на размерите на единна ставка за финансиране на дейности за организация и управление на проекти.

По настоящата процедура **ДДС е допустим разход** предвид разпоредбата на чл. 64, пар. 1, буква в) i) от Регламент (ЕС) 2021/1060, като съгласно разпоредбите на § 3 от ПЗР на ПМС № 86/01.06.2023 г. „възстановим данък върху добавената стойност“ е сумата на платения данък върху добавената стойност, която регистрирано по реда на Закона за данък върху добавената стойност лице има право да приспадне от задълженията си по Закона за данък върху добавената стойност, включително когато, като е имало това право, не го е упражнило по реда на закона. По процедурата се прилагат и Указанията на министъра на финансите – Приложение № 3 към условията за изпълнение.

14.5. Недопустими разходи

По процедурата не са допустими следните разходи:

- разходи, свързани с изпълнението на недопустими дейности по процедурата;
- разходи за наем на машини, съоръжения и оборудване за постоянно ползване след приключване на проекта;
- разходи за одит;
- режийни разходи на бенефициента;
- разходи за последваща експлоатация и поддръжка (освен гаранционната поддръжка);
- разходи за закупуване на моторни превозни средства;
- разходи, надхвърлящи нормативно определени максимални размери, както и разходи, надхвърлящи процентните ограничения и/или максималната стойност за тях, включена в условията за кандидатстване;
- глоби, финансови санкции и разходи за разрешаване на спорове;
- комисиони и загуби от курсови разлики при обмяна на чужда валута;

– ДДС върху недопустими дейности;
– закупуване на дълготрайни материални активи – втора употреба;
– разходите за гаранции, осигурени от банка или от друга финансова институция;
– лихви по дългове, с изключение на свързани с БФП, предоставени под формата на лихвени субсидии или субсидии за гаранционни такси;
– разходи за дейности, извършени в нарушение на правилата за държавните помощи;
– разходи за финансиране на операции, които към момента на избирането им за финансиране от ЕФСУ са били физически завършени или изцяло осъществени преди подаването на проектното предложение за финансиране по програмата от страна на бенефициента, независимо дали всички свързани плащания са направени от бенефициента или не (съгласно чл. 63, параграф 6 от Регламент (ЕС) № 2021/1060);
– разходи, които вече са финансирани със средства от ЕСИФ/ЕФСУ или чрез други инструменти на Европейския съюз, както и с други публични средства, различни от тези на бенефициента;
– разходи за предприятия в затруднено положение, както са определени в член 2, точка 18 от Регламент (ЕС) № 651 на Комисията от 17 юни 2014 година за обявяване на някои категории помощи за съвместими с вътрешния пазар в приложение на членове 107 и 108 от Договора, освен ако предоставянето на подкрепата е разрешено по силата на правила за предоставяне на помощ *de minimis* или на правила за временна държавна помощ, предназначени за справяне с извънредни обстоятелства; – разходи за дейности, които са били част от операция, подлежаща на преместване съгласно член 66 от Регламент (ЕС) 2021/1060, или които биха представлявали прехвърляне на производствена дейност в съответствие с член 65, параграф 1, буква „а“ от Регламент (ЕС) 2021/1060. Недопустими за финансиране разходи, неправомерно одобрени и платени от бенефициента, остават за негова сметка и не подлежат на възстановяване.

14.6. Указания за изготвяне на бюджета

Подробни указания за попълване на бюджета на проекта са представени в Приложение № 1 към условията за кандидатстване.

При изчисляване на БФП ще бъдат взети предвид само допустимите разходи, посочени в настоящите Условия за кандидатстване.

Данък върху добавената стойност (ДДС) представлява допустим разход по настоящата процедура, когато същият е невъзстановим.

14.7. Авансови плащания

Бенефициентът има право да поиска авансово плащане от общата стойност на БФП след подписване на АДБФП/издаване на ЗБФП, като максималният размер на авансовото плащане **не може да надвишава 20% от стойността на безвъзмездната финансова помощ**. Авансовите плащания следва да бъдат посочени във формуляра за кандидатстване съгласно указанията на Приложение № 1 към Условията за кандидатстване“.

ВАЖНО: Авансовото плащане, когато това е приложимо, трябва да бъде обезпечено от бенефициента в пълен размер, когато това е приложимо, в съответствие с изискванията на чл. 8 от *Наредба № Н-5 от 29 декември 2022 г. за определяне на правилата за извършване на плащания, за верификация и счетоводно отчитане на разходите, за възстановяване и отписване на неправомерни разходи и за осчетоводяване, както и сроковете и правилата за*

приключване на счетоводната година по програмите и изискванията на условията за изпълнение по настоящата процедура.

Срокът и условията за извършване на авансово плащане са определени в Условията за изпълнение. В съответствие с чл. 60, ал. 2 от ЗУСЕФСУ, списък на писмените доказателства, които бенефициентът прилага към искането си за извършване на съответното плащане е приложен към Условия за изпълнение (Приложение № 2 „Писмени доказателства, специфични за процедурата“ към условията за изпълнение).

15. Допустими целеви групи (ако е приложимо):

Общини, неправителствени организации, министерства и техните регионални структури, бизнес организации и асоциации, академична общност, областни администрации, населението в страната.

16. Приложим режим на минимални/държавни помощи (ако е приложимо):

По правило предоставянето на държавни помощи е забранено като изключенията от тази забрана са нормативно уредени. Предоставянето на безвъзмездна финансова помощ се извършва в съответствие с европейското и национално законодателство в областта на държавните помощи.

Едно от условията, които трябва да бъдат изпълнени, за да бъдат приложени правилата за държавни и минимални помощи при предоставянето на държавни ресурси, е получател на помощта да е „предприятие“ съгласно конкурентното право. „Предприятие“ по смисъла на чл. 107 от ДФЕС е всяка структура, ангажирана със стопанска дейност, независимо от правния ѝ статут и начина ѝ на финансиране. Съгласно практиката на Съда на ЕС, „предприятия“ по смисъла на конкурентното право са всички субекти, упражняващи икономическа дейност, в това число и носители на публична власт, когато дейността им е свързана с предлагане на стоки/услуги на пазара. За преценката дали едно лице оперира като „предприятие“ е без значение правният статут по националното право и начинът му на финансиране.

Целите по настоящата процедура са подкрепа за опазването на природата, биологичното разнообразие и в частност да се подпомогне изпълнението на мерки, чрез които ще се допринесе за подобряване на природозащитното състояние на природни местообитания. В резултат от изпълнението на мерките по процедурата се очаква подобрене на природозащитното състояние на природни местообитания, предмет на опазване в мрежата Натура 2000.

Мерките покриват извършването на специфични приоритетни дейности по подобряване природозащитното състояние на избраното/ите местообитание/ята. Примерни дейности в изпълнение на допустимите мерки са описани в т. 13.2. „Основни дейности“ към условията за кандидатстване. В допълнение, в административните договори/заповеди за предоставяне на БФП, бенефициентите ще се задължат в рамките на защитените зони, в които ще се реализират проектните дейности, да не се допускат икономически дейности, които да водят до облагодетелстване на дадено предприятие на база на резултатите от проекта. Мерките по процедурата не представляват основа за изпълнение на икономически дейности, тъй като не създават права за отделно предприятие или предприятия, които имат за резултат създаване на икономическо предимство, а по-скоро въвеждат задължения за определени предприятия и икономически сектори, свързани с опазване на околната среда и биологичното разнообразие по отношение на подобряване на природозащитното състояние на природни местообитания.

Видно и от решение на Комисията С (2017) 803, дело № SA.45645 (2016/ N), конзервационните дейности за защита на природата и биологичното разнообразие нямат икономически характер и следователно за тези дейности са неприложими правилата на конкуренцията, включително по отношение на държавни помощи. Съгласно това решение, Европейската комисия счита, че публичното финансиране на конзервационни дейности за опазване на наследството, включително за опазването на природата, които са общодостъпни за обществеността без заплащане, е насочено към постигането на изцяло социални и културни цели с неикономически характер. Предвид естеството на процедурата и фокусът върху конзервационните мерки за опазване на биологичното разнообразие (подобряване на природозащитното състояние на природни местообитания от мрежата Натура 2000), подпомагането няма икономически характер (в този смисъл е Решение на Европейската комисия С(2016)5146 от 11 август 2016г. (SA.44011 (2015/N) и т. 34 от Съобщение „Известие на Комисията относно понятието за държавна помощ съгласно член 107, параграф 1 от ДФЕС“). Подкрепените проекти трябва да бъдат изпълнявани в съответствие с целите и принципите на опазване на природата и поддържане на ландшафта. Посочените дейности по настоящата процедура по своята същност нямат икономически характер и следователно за тези дейности не са приложими правилата на конкуренцията, включително по отношение на държавни помощи. Проектите следва да се изпълняват при съобразяване на действащи планове за управление на защитени територии и защитени зони.

Допустимите кандидати и партньори по настоящата процедура са длъжни да спазват законодателството в областта на обществените поръчки и държавните помощи и да не допуснат средствата, получени по договора за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, да бъдат предоставени на трети лица в нарушение на режима на държавни помощи. Съгласно разпоредбата на чл. 114 от Закона за биологичното разнообразие, МОСВ и други държавни органи (вкл. Министерство на земеделието и храните) и техните поделения в рамките на своите компетенции осъществяват управлението и контрола по опазване на биологичното разнообразие в Република България. Общините в Република България, са допустими кандидати по процедурата. Тяхно задължение, съгласно чл. 15, ал. 1, т. 5 на Закона за опазване на околната среда, е да организират и контролират опазването на биологичното разнообразие, на ландшафта и на природното и културното наследство в населените места и крайселищните територии.

Друга категория допустими кандидати и партньори по процедурата са юридическите лица с нестопанска цел за осъществяване на общественополезна дейност, както и научни институти/висши училища. Изискване по процедурата е в устава/учредителния акт на ЮЛНЦ да е предвидено, че поне една от целите на организацията е свързана със защита/опазване на околната среда. В допълнение, изискване по процедурата за научните институти е да се представи документ, удостоверяващ, че съответната научна организация е вписана в Регистъра за научната дейност в Република България, поддържан от Министерството на образованието и науката. Висшите училища, допустими кандидати по настоящата процедура, са получили акредитация и са създадени при условия и по ред, определени съгласно Закона за висшето образование (ЗВО). Съгласно чл. 6, ал. 1 от ЗВО висшето училище е юридическо лице с предмет на дейност:

- подготовка на специалисти, способни да развиват и прилагат научни знания в различните области на човешката дейност;
- повишаване квалификацията на специалисти;
- развитие на науката, културата и иновационната дейност.

Природонаучни музеи, допустими кандидати и партньори по настоящата процедура, са тези, за които съгласно актовете им за учредяване или друго решение на ръководните им органи са определени функции, свързани със защита/опазване на околната среда.

Интервенциите, подкрепяни в рамките на настоящата процедура, са насочени единствено към мерки за опазване на биологичното разнообразие (подобряване на природозащитното състояние на типове природни местообитания от мрежата Натура 2000), които не представляват стопанска дейност, нито самите местообитания се използват за извършване на стопанска дейност.

Съгласно чл. 3, ал. 3 от Закона за юридическите лица с нестопанска цел, ЮЛНЦ могат да извършват допълнителна стопанска дейност, само ако е свързана с предмета на основната им нестопанска дейност, за която са регистрирани, и като използват прихода за постигане на определените в устава или учредителния акт цели. Подпомагането по процедурата е насочено към извършваната от ЮЛНЦ нестопанска дейност по опазване на околната среда и биологичното разнообразие. Съгласно т. 206 от Известието на Комисията, за да е възможно публичното финансиране на даден проект да попадне извън приложното поле на правилата за държавни помощи, държавите-членки на ЕС трябва да гарантират, че финансирането не може да се използва за кръстосано субсидиране на стопанските дейности. В качеството си на бенефициенти и партньори, ЮЛНЦ, природонаучните музеи и научните институти/висши училища следва да докажат, че са в състояние да осигурят разделянето на икономическата от неикономическата им дейност (включително по отношение на приходите и източниците на финансиране). С цел спазване на правилата за държавни помощи, ЮЛНЦ, природонаучните музеи, научните институти и висшите училища, следва да подадат на етап кандидатстване доказателствените документи, посочени в раздел 24, т. 24.7.6 от условията за кандидатстване. Тези документи доказват, че ЮЛНЦ и научните институти/висшите училища осигуряват разделяне на икономическата от неикономическата си дейност (включително по отношение на приходите и източниците на финансиране). Бенефициентите имат задължение да допускат представители на Управляващия орган на ПОС 2021-2027 г. за извършване на проверки за спазване на това задължение. В случай че Управляващият орган или друг контролен или проверяващ орган установи, че Бенефициентът/партньорът води счетоводна отчетност, която не осигурява разделяне на икономическата от неикономическата си дейност (включително по отношение на приходите и източниците на финансиране), той има правото да иска възстановяване на всички изплащени на бенефициента средства, ведно с лихва. Това изискване е неразделна част от АДФП.

Изпълнението на условията и поетите ангажименти ще се контролира от страна на УО на ПОС 2021-2027 г. в рамките на проверките на място в периода на изпълнение и устойчивост на проектите. Управляващият орган на ПОС 2021-2027 г. ще приложи контролни механизми, гарантиращи изпълнението на всички приложими условия, чрез които се доказва липсата на държавна помощ при изпълнението на всеки отделен проект..

Подпомагането не представлява държавна помощ и на ниво изпълнител.

Дейности, които ще бъдат финансирани със средства от ПОС 2021-2027 г. могат да бъдат извършвани от бенефициентите по процедурата, или от изпълнител/изпълнители, определени по реда на ЗОП, съответно глава четвърта от ЗУСЕФСУ., Всички дейности по закупуването на активи, стоки и услуги (или други съпоставими сделки) ще се възлагат чрез състезателни, прозрачни, недискриминационни и безусловни търгове (по смисъла на параграф 89-96 от Съобщение на Комисията, Известие на Комисията относно понятието за държавна помощ, посочено в член 107, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз), което гарантира, че на ниво изпълнител подпомагането не представлява държавна помощ. Управляващият орган на ПОС 2021-2027 г. осъществява последващ

контрол за спазване на законодателството в областта на обществените поръчки и правилата по глава четвърта от ЗУСЕФСУ от страна на бенефициентите/партньорите по програмата, включително за спазване на принципите за равнопоставеност и недопускане на дискриминация, свободна и лоялна конкуренция, публичност и прозрачност.

Възстановяването на неправомерна и несъвместима държавна помощ или на неправилно използвана държавна помощ се извършва въз основа на решение на Европейската комисия с разпореждане за възстановяване и влязъл в сила акт за установяване на публично вземане, когато това е приложимо. Вземанията подлежат на събиране по реда на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс (ДОПК) от органите на Националната агенция за приходите. Не се разрешава предоставяне на нова държавна помощ на предприятие, което не е изпълнило решение на Европейската комисия и не е възстановило изцяло неправомерна и несъвместима държавна помощ или неправилно използвана държавна помощ. Предоставянето на държавна помощ, която не отговаря на всички изисквания на приложимия режим по държавни помощи, представлява неправомерна държавна помощ, което от своя страна е основание за нейното възстановяване. В съответствие с чл. 57, ал. 1, т. 8 от ЗУСЕФСУ, разходите на бенефициентите, които не са съобразени с приложимите правила за предоставяне на държавни помощи, не са допустими за финансиране от ПОС 2021-2027 г. и няма да им бъдат възстановявани от програмата.

За да се гарантира реализирането на процедурите в режим „непомощ“, Управляващият орган на ПОС 2021-2027 г. е разработил в своите Системи за управление и контрол и Процедурен наръчник за 2021-2027 г. контролни механизми, които прилага в рамките на извършваните от него управленски проверки – документални и проверки на място (при спазване на принципа на разделение на функциите), с които ще се следи и доказва липсата на държавна помощ при изпълнението на проекта.

Съблюдаването на правилата за допустимост на разходите е обект на проверка от Управляващия орган на етапа на тяхната верификация. Съгласно чл. 70, ал. 1, т. 2 от ЗУСЕФСУ, за нарушаване на правилата за държавната помощ по смисъла на чл. 107 от Договора за функционирането на Европейския съюз на бенефициентите се налагат финансови корекции. Управляващият орган си запазва правото да извършва проверки на място при бенефициентите, с цел да гарантира спазването на нормативните изисквания в областта на държавните помощи. В случай че Управляващият орган на ПОС 2021-2027 г. или друг компетентен орган установи нарушения и неправомерно отпускане на държавни помощи от страна на бенефициентите, последните следва да осигурят възстановяване на всички изплатени суми, ведно с лихва, определена по реда на приложимото законодателство за държавни помощи.

Допълнителна информация относно приложимото законодателство в областта на държавните помощи може да бъде открита на интернет страницата на Министерство на финансите (<http://stateaid.minfin.bg/>).

17. Хоризонтални принципи⁵:

Процедурата се провежда при спазване на принципите на чл. 2, ал. 1 и чл. 29, ал. 1 от ЗУСЕФСУ – свободна и лоялна конкуренция, равнопоставеност и недопускане на дискриминация, публичност и прозрачност, спазване на основните права, устойчиво развитие, опазване на околната среда.

⁵ Описват се изискванията за постигане на съответствие с хоризонталните принципи на ЕС и, ако е приложимо, на принос към тях.

Изпълнението на дейностите по настоящата процедура следва да бъде съобразено със следните хоризонтални принципи съгласно чл. 9 от Регламент (ЕС) 2021/1060:

1. Устойчиво развитие;
2. Равни възможности и недопускане на дискриминация;
3. Равенство между половете.

При подготовката на Условието за кандидатстване УО на ПОС 2021-2027 г. предприемат действия, гарантиращи спазване на Хартата на основните права на ЕС и на Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания. При преглед на Насоките за прилагане на Хартата на основните права на ЕС от органите по управление, контрол и одит на програмите, съфинансирани със средства от Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР), Европейския социален фонд+ (ЕСФ+), Кохезионния фонд (КФ), Фонда за справедлив преход (ФСП), Европейския фонд за морско дело и рибарство и аквакултури (ЕФМДРА), фонд „Убежище и миграция“ (ФУМ), фонд „Вътрешна сигурност“ (ФВС) и Инструмента за финансова подкрепа за управлението на границите и визовата политика (ИФПУГВП) за програмен период 2021-2027 г., съответно към Насоките за прилагане на Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания от органите по управление, контрол и одит на програмите, съфинансирани със средства от Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР), Европейския социален фонд+ (ЕСФ+), Кохезионния фонд (КФ), Фонда за справедлив преход (ФСП), Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури (ЕФМДРА), фонд „Убежище и миграция“ (ФУМ), фонд „Вътрешна сигурност“ (ФВС) и Инструмента за финансова подкрепа за управлението на границите и визовата политика (ИФПУГВП) за програмен период 2021-2027 г. и контролните листа към тях, е установено, че приложими за процедурата са принципите по чл. 2, ал. 1 от ЗУСЕФСУ – за равнопоставеност в процеса на кандидатстване, недопускане на дискриминация, публичност и прозрачност на финансирането, устойчиво развитие и опазване на околната среда и в частност подобряване природозащитното състояние на типове природни местообитания. Изискванията, заложили в процедурата по отношение на процеса на кандидатстване и последващо изпълнение на дейностите, гарантират спазването на правата, посочени в Хартата на основните права на ЕС и Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания.

18. Минимален и максимален срок за изпълнение на проекта (ако е приложимо):

Максималният срок за изпълнение на проекта, който бенефициентът може да посочи във формуляра за кандидатстване в поле „Основни данни“, е 32 месеца. След този срок бенефициентът следва да изготви и внесе искане за окончателно плащане по проекта в рамките на 1 месец.

Изменения по отношение на срока за изпълнение са възможни единствено по реда на глава шеста от условията за изпълнение по процедурата, като разходите са допустими, ако са извършени в срока по чл. 63, пар. 2 от Регламент (ЕС) 2021/1060.

Кандидатът следва да има предвид, че съгласно чл. 39, ал. 4 от ЗУСЕФСУ финансирането с безвъзмездна финансова помощ се прекратява едностранно от Ръководителя на Управляващия орган, когато бенефициент не сключи договор с изпълнител до 12 месеца от изтичането на срока, предвиден за неговото сключване съгласно графика за изпълнение на дейностите в поле Начин за изпълнение на дейностите във формуляра за кандидатстване. Случаите, при които този срок спира да тече, са определени в чл. 4, ал. 2 от ПМС № 23 от 13.02.2023 г.

19. Ред за оценяване на концепциите за проектни предложения (ако е приложимо)⁶
Неприложимо.

20. Критерии и методика за оценка на концепциите за проектни предложения (ако е приложимо)⁷:
Неприложимо.

21. Ред за оценяване на проектните предложения:

Проектното предложение се оценява съгласно разпоредбите на Раздел II „Предоставяне на безвъзмездна финансова помощ чрез подбор“ от Глава трета „Предоставяне на безвъзмездна финансова помощ“ на ЗУСЕФСУ, при спазване на разпоредбите на ПМС № 23 от 13.02.2023 г.

При оценката на проектното предложение по критерий „Исканата безвъзмездната финансова помощ не се предоставя за финансиране на разходи, които вече са финансирани със средства от ЕФСУ или чрез други фондове и инструменти на Европейския съюз, както и с други публични средства, различни от тези на бенефициента“, се извършва проверка на:

1. информацията в ИСУН при необходимост, за програмни периоди 2007 - 2013 г., 2014-2020 г. и 2021 – 2027 г.;
2. декларираните обстоятелства от кандидата, вкл. представената справка за изпълнение на сходни проекти и дейности за период от 10 години преди датата на кандидатстване.

В случай че при проверката възникне съмнение за наличие на двойно финансиране, ОК има право да изиска, както писмени становища от компетентните ведомства, така и резюмета на проекти или дейности от кандидата.

Оценяването на проектното предложение приключва с одобрение на доклад за оценка на ОК от Ръководителя на Управляващия орган на ПОС 2021 - 2027 г.

При наличие на отрицателен резултат от оценяването, процедурата се прекратява.

При наличие на положителен резултат от оценяването, Ръководителят на Управляващия орган взема решение за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ за одобреното проектно предложение, което се обективира в Административен договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ (АДБФП), съдържащ всички реквизити, посочени в чл. 37, ал. 3 от ЗУСЕФСУ.

Процесът, свързан с попълване и подаване на проектното предложение в ИСУН и представянето на допълнителна информация/ документация при оценка на същото, е представено в Ръководството за потребителя за модул „Е-кандидатстване“ в ИСУН: <https://eumis2020.government.bg/bg/s/Default/Manual>.

22. Критерии и методика за оценка на проектните предложения⁸:

Оценката се извършва на база методика и критерии, одобрени от Комитета за наблюдение на Програма “Околна среда 2021-2027 г.” (ПОС 2021-2027 г.). Методиката и критериите не подлежат на изменение по време на провеждане на оценката.

⁶ Попълва се, ако по процедурата се извършва предварителен подбор на концепции за проектни предложения по смисъла на чл. 31, ал. 1 от Закона за управление на средствата от Европейските фондове при споделено управление. В случай че по процедурата не се извършва подбор на концепции, се посочва „неприложимо“.

⁷ Попълва се, ако по процедурата се извършва предварителен подбор на концепции за проектни предложения по смисъла на чл. 31, ал. 1 от Закона за управление на средствата от Европейските фондове при споделено управление. В случай че по процедурата не се извършва подбор на концепции, се посочва „неприложимо“.

⁸ В тази част се посочват одобрените от Комитета за наблюдение на съответната програма методика и критерии за подбор на операции съгласно чл. 40, пар. 2, б. „а“ от Регламент (ЕС) 2021/1060.

Оценяват се само проектни предложения, подадени с квалифициран електронен подпис чрез системата ИСУН.

Кандидат може да подаде само 1 проектно предложение, дефинирано на ниво „защитена зона“ или на ниво „тип природно местообитание“

На ниво „защитена зона“ всеки проект трябва да обхване всички целеви мерки и свързаните с тях типове природни местообитания в целевата защитена зона, т.е.:

- трябва да включва най-малко 1 защитена зона
- трябва да включва всички приложими мерки (28 и 61 от НРПД) за целевата зона
- трябва да включва всички типове природни местообитания, за които в НРПД е посочено, че съответната мярка (28 или 61) следва да се изпълни.

Всеки кандидат може да включи в проектното си предложение и повече от една защитена зона при спазване на горепосочените изисквания, за което ще получи повече точки съгласно критерий 2 на етап „Техническа и финансова оценка“.

На ниво „тип природно местообитание“ всеки проект трябва да обхване всички мерки във всички защитени зони за целевия тип природно местообитание, т.е.:

- трябва да включва най-малко 1 тип природно местообитание.
- трябва да включва всички приложими мерки (28 или 61 от НРПД) за целевия тип природно местообитание.
- трябва да включва защитените зони, за които в НРПД е посочено, че съответната мярка (28 или 61) следва да се изпълни.

Всеки кандидат може да включи в проектното си предложение и повече от един тип природно местообитание при спазване на горепосочените изисквания, за което ще получи повече точки съгласно критерий 2 на етап „Техническа и финансова оценка“.

В случай че кандидат подаде повече от едно проектно предложение, комисията поканва кандидата да оттегли писмено подадените от него повече на брой проектни предложения. В случай че кандидатът не извърши оттеглянето, комисията ще оцени само последното подадено проектно предложение, а останалите няма да бъдат допуснати до оценяване и производството за тях ще бъде прекратено. Комисията не разглежда и не оценява оттеглените по процедурата проектни предложения.

Оценяването и класирането на проектите предложения се извършва от комисия, назначена от ръководителя на Управляващия орган. Комисията оценява и класира проектите предложения до три месеца от нейното назначаване, освен ако по изключение в заповедта за назначаването ѝ не е посочен по-дълъг срок, който съгласно действащата нормативна уредба не може да бъде по-дълъг от 4 месеца.

Въз основа на настоящите критерии комисията извършва оценка на проектите предложения на два етапа: 1. Оценка на административно съответствие и допустимост; 2. Техническа и финансова оценка.

Оценка на административното съответствие и допустимостта (ОАСД) е етап от оценяването на проектното предложение, при който се извършва проверка относно формалното съответствие на проектното предложение и на допустимостта на кандидатите и проектите дейности. За всеки показател се поставя оценка Да, Не или Неприложимо. В случай че кандидат получи оценка НЕ на някой от критериите, проектното предложение не се допуска до етапа на Техническа и финансова оценка. В случай че кандидат получи оценка НЕ на някой от критериите от ОАСД №№ 3, 4 и/или 5, то оценителната комисия не изисква допълнителни документи/информация и оценката се преустановява без проектното предложение да се разглежда. По останалите критерии от ОАСД е допустимо оценителната комисия да изисква допълнителни документи/информация от кандидата. Въз основа на извършената оценка на административното съответствие и допустимостта комисията изготвя

списък на проектните предложения, които не се допускат до техническа и финансова оценка. В списъка се посочват и основанията за недопускане.

Техническата и финансова оценка (ТФО) е оценка по същество на проектните предложения, която се извършва в съответствие с критериите за оценка на проектите. Въз основа на общия брой точки, проектните предложения се класират в низходящ ред. Максималният брой точки, който може да получи едно проектно предложение, е 100. За финансиране се одобряват по реда на класирането всички или част от проектните предложения, чиято обща оценка и индивидуална оценка по критерии, са по-големи или равни на 40 на сто от максималния възможен брой точки до покриване на общия размер на предварително определените и обявени финансови средства по процедурата.

В случай че две или повече проектни предложения са класирани с еднакъв брой точки, но при недостатъчен финансов ресурс, при класирането предимство се дава на това проектно предложение, получило по-висок брой точки на критерий 2 от ТФО. В случай че тези проектни предложения имат еднакъв брой точки по критерий 2, за финансиране се предлага проектното предложение, което има по-висок брой точки по критериите, както следва: №№ 4, 3, 1, 5, 7, 6 от ТФО. В случай че проектните предложения имат еднакъв брой точки и по тези критерии, за финансиране се предлага това, което е подадено първо в срока на кандидатстване в ИСУН. Проектно предложение, което е оценено с 0 точки по някой от критериите за техническа и финансова оценка, няма да бъде предложено за финансиране.

Цялата комуникация с кандидата по време на периода на оценка ще се извършва електронно чрез профила на кандидата в ИСУН, през който е подадено проектното предложение. Промени в профила са недопустими.

С цел недопускане на двойно финансиране, за финансиране не се предлагат проектни предложения, в чийто обхват попадат защитени зони (при проектно предложение, дефинирано на ниво „защитена зона“) или местообитания (при проектно предложение, дефинирано на ниво „тип природно местообитание“), които са предмет на проектни предложения, получили по-висок брой точки. При равен брой точки, се сравняват получените точки по критериите както следва: №№ 2, 4, 3, 1, 5, 7, 6 от ТФО. В случай че проектните предложения имат еднакъв брой точки и по тези критерии, за финансиране се предлага това, което е подадено първо в срока на кандидатстване в ИСУН.

№	КРИТЕРИИ			
Оценка на административното съответствие и допустимост		ДА	НЕ	НП
1.	Текстът на проектното предложение е на български език (на кирилица) с изключение на полета „Наименование на проектното предложение на английски език“, „Кратко описание на проектното предложение на английски език“ и „Пълно наименование на английски“, които следва да са попълнени на английски език.	☐	☐	
2.	Кандидатът е представил всички документи, които се изискват за целите на кандидатстването, описани в условията за кандидатстване, като документите са приложени съгласно указанията.	☐	☐	
3.	Кандидатът е допустим съгласно условията за кандидатстване	☐	☐	

4.	В случай на партньорство, партньорът/ите са допустими съгласно условията за кандидатстване и правата и задълженията между страните са ясно уредени в писмено споразумение съгласно условията за кандидатстване.	☐	☐	☐
5.	Дейностите, за които се иска безвъзмездно финансиране, са допустими – попадат в обхвата на мярка 28 и/или 61 от НРПД.	☐	☐	
6.	Проектът включва всички мерки – 28 и/или 61 от НРПД, приложими за целевите 33 и целевите типове природни местообитания, предмет на проекта.	☐	☐	
7.	Исканата безвъзмездна финансова помощ няма да се ползва за финансиране на разходи, които вече са финансирани със средства от ЕСИФ/ЕФСУ или чрез други инструменти на Европейския съюз, както и с други публични средства, различни от тези на кандидата и партньора/ите.	☐	☐	
8.	Индикаторите в проектното предложение са съгласно указанията в условията за кандидатстване.	☐	☐	
9.	Кандидатът е включил в проектното предложение дейности за организация и управление и за комуникация и видимост.	☐	☐	
Техническа и финансова оценка		Максимален брой точки 100		
1. Обосновка на проекта		15		
Кандидатът е описал всички проблеми (заплахи и влияния) за местообитанието/ местообитанията, които проектното предложение има за цел да разреши, приложимите режими и забрани в целевите защитени зони (при утвърдени такива) и са посочени източниците на информация.		15		
Кандидатът е описал част от проблемите (заплахи и влияния) за местообитанието/ местообитанията, които проектното предложение има за цел да разреши, приложимите режими и забрани в целевите защитени зони (при утвърдени такива) и са посочени източниците на информация.		10		
Кандидатът е описал всички проблеми (заплахи и влияния) за местообитанието/ местообитанията, които проектното предложение има за цел да разреши, както и част от приложимите режими и забрани в целевите защитени зони (при утвърдени такива) и са посочени източниците на информация.		10		
Кандидатът е описал част от проблемите (заплахи и влияния) за местообитанието/ местообитанията, които проектното предложение има за цел да разреши, както и част приложимите режими и забрани в целевите защитени зони (при утвърдени такива), но не са посочени източниците на информация.		5		

Кандидатът не е описал проблемите (заплахи и влияния) за местообитанието/ местообитанията, които проектното предложение има за цел да разреши, както и приложимите режими и забрани в целевите защитени зони (при утвърдени такива).	0
2. Обхват на проекта – целеви Защитени зони от Натура 2000 или типове природни местообитания	25
Проектното предложение предвижда интервенции в 10 и повече защитени зони от Натура 2000/ Проектното предложение таргетира 6 или повече местообитания	25
Проектното предложение предвижда интервенции в 8-9 защитени зони от Натура 2000/ Проектното предложение таргетира 5 местообитания	15
Проектното предложение предвижда интервенции в 6-7 защитени зони от Натура 2000/ Проектното предложение таргетира 4 местообитания	10
Проектното предложение предвижда интервенции в 4-5 защитени зони от Натура 2000/ Проектното предложение таргетира 3 местообитания	7
Проектното предложение предвижда интервенции в 2-3 защитени зони от Натура 2000/Проектното предложение таргетира 2 местообитания	5
Проектното предложение предвижда интервенции само в 1 защитена зона от Натура 2000/Проектното предложение таргетира само 1 местообитание	1
3. Описание на дейности Основните дейности са описани детайлно (с посочване на етапите за изпълнението им и необходимите ресурси). При разписването на дейностите са съобразени: 1. спецификите на типа природно местообитания/местообитания и биологията на видовете, предмет на опазване в тях; 2. ограниченията произтичащи от метеорологичните условия и сезоните при разбота на открито сред природата; 3. необходимите за изпълнението ресурси – човешки, оборудване, екипировка.	20
При описването на основните дейности са съобразени и трите елемента.	20
При описването на основните дейности са съобразени два от трите елемента.	10
При описването на основните дейности е съобразен един от трите елемента.	5
Основните дейности не са описани детайлно (липсва посочване на етапите за изпълнението им и необходимите ресурси).	0
4. Методика на работа по основните⁹ дейности	20
Представено е описание на методите за осъществяване на всички планирани дейности, като същите са съобразени с действащите режими в	20

⁹ Основни дейности са всички дейности за изпълнение на проекта, като към тях не се включват дейностите за управление на проекта и за комуникация и видимост.

проектната територия, като са посочени основанията за избора на тези методи. Представено е описание на методите за осъществяване на всички планирани дейности, като същите са съобразени с действащите режими в проектната територия, но не са посочени основанията за избора на тези методи. Представено е описание на методите за осъществяване на част от планираните дейности, като същите са съобразени с действащите режими в проектната територия, и са посочени основанията за избора на тези методи. Представено е описание на методите за осъществяване на част от планираните дейности, като същите са съобразени с действащите режими в проектната територия, но не са посочени основанията за избора на тези методи. Не е представено описание на методите за изпълнение на дейностите или от представеното описание е видно, че методите не са съобразени с действащите режими в проектната територия и съответно не са посочени основания за избора на тези методи.	15 10 5 0
5. Капацитет на кандидата	10
Кандидатът разполага с екип от експерти, имащи опит в изпълнението на дейности от подобен характер по предишни проекти в областта на ботаниката или фитоценология, които ще участват в управлението на проекта. Кандидатът има опит при реализацията на дейности от подобен характер по предишни проекти в областта на ботаниката или фитоценология. Кандидатът няма опит при реализацията на дейности от подобен характер по предишни проекти в областта на ботаниката или фитоценология, но има опит в управлението на проекти, финансирани със средства от фондове или инструменти на Европейския съюз, от международни организации или институции, или с други средства, различни от тези на бенефициента. Кандидатът няма опит в реализацията на дейности от подобен характер, нито в управлението на предишни проекти в областта на ботаниката или фитоценология.	10 5 2 1

6. Финансова оценка 1. Налице е съответствие между предвидените дейности и видовете заложен разходи – тук влиза и хипотезата „Всички разходи са отнесени към съответстващия им раздел в бюджета“. 2. Спазени са заложените правила или ограничения по отношение на заложен процентни съотношения/прагове на разходите. 3. Исканата безвъзмездна финансова помощ не включва недопустими разходи. 4. В бюджета не е на лице дублиране на разходи.	5
Не се налагат корекции в бюджета	5
Налагат се корекции в бюджета, свързани само с 1 от посочените 4 условия.	4
Налагат се корекции в бюджета, свързани с 2 от посочените 4 условия.	3
Налагат се корекции в бюджета, свързани с 3 от посочените 4 условия.	2
Налагат се корекции в бюджета, свързани и с 4-те посочени условия.	1
Налага се корекция по бюджета, която води до увеличаване на стойността на БФП.	0
7. Разходоефективност	5
Предложената цена на хектар поне за една от мерките (28 и/или 61) е с над 20% по-ниска от максимално допустимата за хектар, определена в условията за кандидатстване.	5
Предложената цена на хектар поне за една от мерките (28 и/или 61) е с 18-20% по-ниска от максимално допустимата за хектар, определена в условията за кандидатстване.	4
Предложената цена на хектар поне за една от мерките (28 и/или 61) е с 14-17% по-ниска от максимално допустимата за хектар, определена в условията за кандидатстване.	3
Предложената цена на хектар поне за една от мерките (28 и/или 61) е с 11-13% по-ниска от максимално допустимата за хектар, определена в условията за кандидатстване.	2
Предложената цена на хектар поне за една от мерките (28 и/или 61) е по-ниска с до 10% или напълно съответства на максимално допустимата за хектар, определена в условията за кандидатстване.	1

23. Начин на подаване на проектните предложения/концепциите за проектни предложения:

Проектно предложение по процедурата може да бъде подадено от кандидата или от оправомощено/упълномощено от него лице единствено чрез попълване на уеб базиран

формуляр за кандидатстване чрез системата ИСУН: <http://eumis2020.government.bg/>. В случай че проектното предложение се подава от оправомощено/упълномощено лице, е необходимо представянето на заповед за оправомощаване или пълномощно от ръководителя на структурата/организацията-кандидат.

Веднъж посочен, имейл адресът, асоцииран с профила на кандидата в ИСУН, не може да се променя. Необходимо е кандидатите да разполагат винаги с достъп до имейл адреса, към който е асоцииран профилът в ИСУН.

24. Списък на документите, които се подават на етап кандидатстване¹⁰:

Документите, които се подават, трябва да съобразяват изискванията към тях, ако има такива, посочени в условията за кандидатстване. В случай че документите са публично достъпни, следва да се посочат електронните адреси, на които са публикувани. Документите следва да се представят на български език или да бъдат придружени със заверен превод на български език.

24.1. Заповед за оправомощаване на длъжностното лице/пълномощно на лицето, което подписва от името на кандидата документите за кандидатстване по процедурата, **ако е приложимо**. В случаите, когато кандидатът се представлява заедно от няколко физически лица, пълномощното се подписва от всяко от тях. От текста на пълномощното/заповедта за оправомощаване следва да става ясно, че лицето/лицата с право да представлява/т кандидата упълномощава/т/ оправомощава/т пълномощника да подаде от негово/тяхно име конкретното проектно предложение, както и че лицето е упълномощено/оправомощено да представлява кандидата към датата на кандидатстване. Оправомощеното/упълномощено лице за подаване на проектното предложение няма право да оправомощава/упълномощава други лица. Пълномощното/Заповедта за оправомощаване се подписва с електронен подпис от лицето/ата с право да представлява/т кандидата, след което се прикачва в ИСУН.

24.2. Обща декларация и декларация за НСИ – приложими единствено в хипотеза на оправомощаване/упълномощаване и/или когато кандидатът се представлява от повече от едно лице и/или в състава на управителния му орган са включени повече от едно лице. При тази хипотеза, представляващият/те кандидата декларира/т в лично качество **в отделни файлове** обстоятелствата, посочени в електронните декларации във формуляра за кандидатстване ИСУН (обща и за НСИ), като копира текста от електронните декларации и брандира документа съгласно изискванията за визуализация и публичност с лого на Европейския съюз и лого на програмата. Файловете с декларациите се подписват с електронен подпис от лицето/ата с право да представлява/т кандидата, след което се прикачват в ИСУН.

24.3. Документи за съгласие/разрешаване за кандидатстване по процедурата, **ако е приложимо**. При кандидат или партньор ЮЛНЦ се представя документ, с който съответният управителен орган разрешава/се съгласява да се кандидатства по процедурата.

24.3.2. При кандидат или партньор научни институти се представя решение за съгласие за кандидатстване по процедурата от първостепенния разпоредител с бюджетни кредити – за институти към БАН или от ръководството на Управителен орган – за други институти.

24.3.3. При кандидат или партньор висше училище се представя декларация за съгласие от ректора.

24.3.4. При кандидати природонаучни музеи, се представя решение на принципала за съгласие за кандидатстване по процедурата.

¹⁰ В случай че по процедурата се извършва предварителен подбор на концепции за проектни предложения, документите, които се подават на този етап, се посочват отделно.

24.3.5. При кандидат община се представя Решение на Общинския съвет. В случай че в крайния срок за подаване на проектни предложения не е предвидена сесия на Общинския съвет, е допустимо Решението да бъде представено по време на оценката.

24.4. Подписано споразумение за партньорство, *ако е приложимо*. При кандидат и/или партньор община се представя и Решение на съответния Общински съвет за одобрение на партньорството. В случай че в крайния срок за подаване на проектни предложения не е предвидена сесия на Общинския съвет, е допустимо Решението да бъде представено по време на оценката; Решение на компетентния орган от съгласуване по реда на екологичното законодателство за планираните дейности, както и информация за изчислението на целевата площ на интервенции – описателна част и геореферирани данни. Документи, с които се доказва опит на кандидата в изпълнението на сходни предходни проекти, когато такъв е наличен – копия от договори и/или референции, и/или приемо-предавателни протоколи, от които да е видно, че изпълнението на дейностите е приключило, и др. Кандидатът може да посочи линк към публично достъпни регистри, интернет страници и/или бази данни, чрез който може да бъде извършена проверка на информацията. Кандидатите могат да докажат опит и чрез опит на експертите си, включени в екипа за изпълнение, наети по трудово правоотношение. В този случай се представят документи, доказващи придобития от лицата опит (копия от договори, длъжностни характеристики, референции, трудови и/или служебни книжки и др.). Когато с опита на експертите се доказва и опит на кандидата по критерий 5 от ТФО, задължително се попълват и имената на експертите в секция „Екип“ във формуляра за кандидатстване в ИСУН. Документи, с които се доказва допустимостта на кандидата/партньора съгласно раздели 11 и 12 от условията за кандидатстване: Документи, удостоверяващи, че съответната научна организация (научен институт или висше училище) е вписана в Регистъра за научната дейност в Република България, поддържан от Министерството на образованието и науката и че същата е акредитирана от Националната агенция за оценяване и акредитация (ако е приложимо). Информацията може да се представи чрез посочване на съответните интернет адреси.

24.7.2. Документ, удостоверяващ, че съответното висше училище се занимава с научна дейност по някое от професионалните направления, посочени в раздел 11 от настоящите условия за кандидатстване – писмо от ректор или от декан на съответната катедра, посочване на интернет адрес, др. (ако е приложимо)

24.7.3. Документи, удостоверяващи, че съответното ЮЛНЦ отговаря на условията за допустимост на раздел 11 – учредителни документи (учредителен акт/устав и др.). В случай че документите са публично достъпни, следва да бъдат посочени електронни адреси (ако е приложимо).

24.7.4. Документи, удостоверяващи, че на съответния природонаучен музей са му определени функции, свързани със защита/опазване на околната среда – представя се акт за учредяване или решение на ръководен орган (ако е приложимо).

24.7.5. Доказателства, че кандидатът/партньорът ЮЛНЦ е извършвал дейност за финансова година 2022 и/или 2023 г. – представят се ОПР и/или счетоводен баланс, от които по отношение на текуща печалба/загуба, стойност на собствения капитал и стойност на актива в баланса е видно, че кандидатът/партньорът са извършвали дейност, както и по отношение на приходите и разходите в ОПР да е налице число, различно от 0 (ако е приложимо).

24.7.6. Документи, доказващи, че стопанската и нестопанската дейност, разходите и финансирането на кандидата/партньора са ясно разделени – за ЮЛНЦ, природонаучен музей, научен институт и висше училище (действащи към датата на кандидатстване счетоводна политика или извлечение от нея, от които да е видно, че разделението на икономическите от неикономическите дейности е осигурено към датата на кандидатстване, индивидуален

сметкоплан, баланс и отчет за приходите и разходите или др.), ако е налице стопанска дейност.

24.8. Списък с линкове към сайт на АОП (ЦАИС ЕОП) за публикуваните (към датата на кандидатстване) решения/ обявления/ обяви за събиране на оферти за процедури/избор на изпълнители за обществени поръчки по реда на ЗОП или към Единния информационен портал, където е/са публикувана/и публичната/ите покана/и по реда на глава четвърта от ЗУСЕФСУ.

24.9. Декларация за липса на обстоятелствата по чл. 25, ал. 2 от Закона за управление на средствата от Европейските фондове при споделено управление;

24.10. Други документи, спомагащи за обосновката на необходимостта от изпълнение на проектното предложение, включително проучвания, анализи, снимков/картен материал, онагледяващ описаните проблеми в проектното предложение и други, ако е приложимо.

Общи указания:

Попълването на формуляра за кандидатстване и прикачването на документите в ИСУН следва да е съгласно „Указания за попълване на формуляр за кандидатстване и подаване на проект по процедура „Изпълнение на мерки 28 и 61 от Националната рамка за приоритетни действия за НАТУРА 2000 - 2“ чрез ИСУН“ (Приложение № 1 към условията за кандидатстване).

25. Краен срок за подаване на проектните предложения¹¹:

19.07.2024 г.

26. Допълнителна информация¹²:

Кандидатите по процедурата могат да искат разяснения по Условията за кандидатстване в срок до три седмици преди крайния срок за подаване на проектното предложение, като изпращат въпроси чрез ИСУН.

Разясненията от УО се дават по отношение на Условията за кандидатстване, не съдържат становище относно качеството на проектното предложение и са задължителни за кандидатите. Писмени отговори ще бъдат публикувани в 10-дневен срок от получаване на искането, но не по-късно от две седмици преди крайния срок за подаване на проектните предложения. Отговорите ще бъдат публикувани в системата ИСУН, модул Е-кандидатстване, секция „Въпроси и отговори“, Документи за кандидатстване и информация, както и на интернет страницата на ПОС 2021-2027 г. в Единния информационен портал на Европейските фондове <http://www.eufunds.bg>, като за това кандидатите ще бъдат информирани.

27. Приложения към Условията за кандидатстване:

- Приложение № 1 – Указания за попълване на формуляр за кандидатстване и подаване на проект по процедура „Изпълнение на мерки 28 и 61 от Националната рамка за приоритетни действия за НАТУРА 2000-2“ чрез ИСУН;
- Приложение № 2 – Целеви защитени зони, мерки и местообитания по процедура чрез подбор BG16FFPR002-3.015 „Изпълнение на мерки 28 и 61 от Националната рамка за приоритетни действия за НАТУРА 2000 - 2“;

¹¹ В случай че по процедурата се извършва предварителен подбор на концепции за проектни предложения, се посочва и краен срок за подаване на концепциите.

¹² По преценка на Управляващия орган.

- Приложение № 3 – Указания за изчисление на целевата стойност на индикаторите по мярка 28 от изпълнението на проект по процедура „Изпълнение на мерки 28 и 61 от Националната рамка за приоритетни действия за НАТУРА 2000 - 2“ по ПОС 2021-2027 г.
- Приложение № 4 – Указания и разяснения за извършване на оценката от страна на оценителната комисия.